

Artur **Kacprzyk**, Aleksandra **Koziół**, Anna Maria **Dyner**, Marcin Andrzej **Piotrowski**

Manewry NATO „Neptune Strike 2025-3”

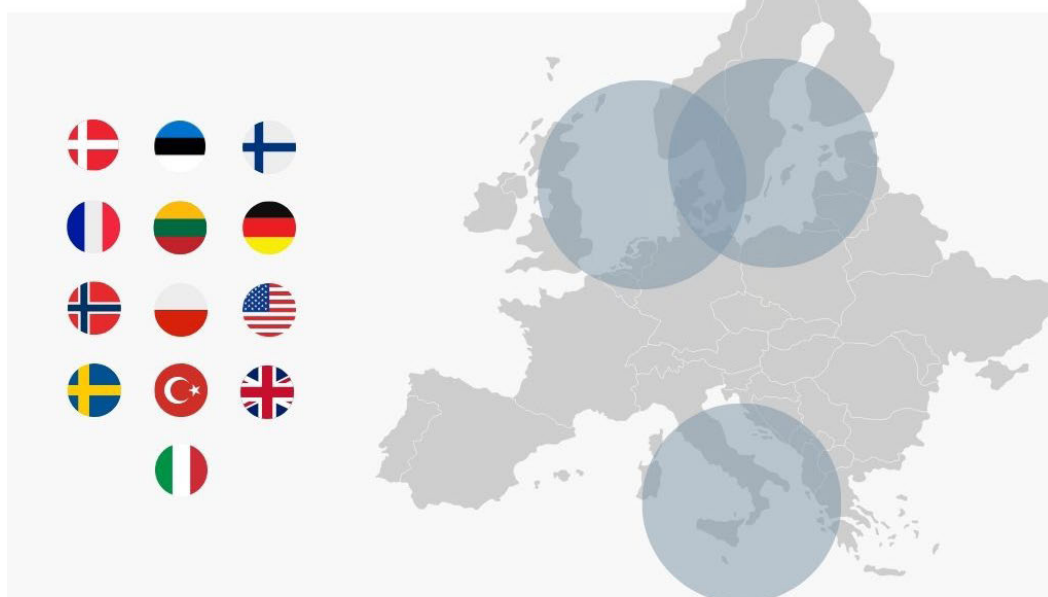
NATO przeprowadziło trzecią część tegorocznych dużych manewrów morskich „Neptune Strike”. Ćwiczenia służą **odstraszaniu Rosji** i zademonstrowaniu zdolności sojuszników do **szybkiej reakcji na agresję w różnych częściach Europy** jednocześnie.

Manewry „Neptune Strike 2025-3” odbyły się w dniach 22–26 września na morzach Północnym, Bałtyckim i Śródziemnym. Wzięło w nich udział ponad 10 tys. marynarzy, lotników i żołnierzy **z 13 państw NATO**. Sojusz zapoczątkował tę coroczną serię ćwiczeń w 2022 r., po pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę. Mają one wzmacniać zdolność członków NATO do współdziałania w złożonych operacjach morskich, a także pomagać w utrzymywaniu sił w stanie podwyższonej gotowości.

W ostatnich manewrach wziął udział najnowszy lotniskowiec USA – i zarazem największy obecnie okręt świata – USS Gerald R. Ford. Choć operował na Morzu Północnym, samoloty startujące z jego pokładu prowadziły działania także nad Bałtykiem, w tym nad polskimi wodami. Lotniskowiec i jednostki wchodzące w skład jego eskorty zapewniały większość zdolności uderzeniowych, a ich załogi i stanowiły ok. połowy ćwiczącego personelu.

W razie zaangażowania się USA w konflikt w Indo-Pacyfiku **takie jednostki amerykańskie najprawdopodobniej nie będą jednak dostępne do udzielenia wsparcia Europie**. Jeszcze bardziej zwiększa to potrzebę wzmacniania europejskich zdolności do prowadzenia samodzielnie operacji morskich. Pomocne w realizacji tego celu były przeprowadzone tuż przed „Neptune Strike” polsko-szwedzkie manewry „Gotland Sentry”, podczas których Polska szybko przerzuciła na szwedzką Gotlandię pociski przeciwokrętowe i ponad 100 spadochroniarzy.

Ćwiczenia NATO „Neptune Strike 2025-3”: uczestnicy i lokalizacje

Źródło: Opracowanie PISM na podstawie danych ze stron internetowych NATO

Dyskusje o europejskiej obronności w Kopenhadze

1 października w Kopenhadze odbyło się nieformalne spotkanie liderów UE. Dyskutowane na nim nowe projekty, m.in. muru dronowego, mają **zwiększyć potencjał do obrony w Europie**.

W związku z ostatnimi naruszeniami przestrzeni powietrznej przez rosyjskie drony w Danii i Polsce oraz myśliwce w Estonii liderzy państw UE spotkali się w Kopenhadze, aby porozmawiać o **dalszym wzmacnianiu zdolności wojskowych w Europie**. W odpowiedzi na narastające zagrożenia, głównie ze strony Rosji, Komisja Europejska zaproponowała państwom członkowskim cztery nowe projekty – mur dronowy, straż wschodniej flanki, tarczę powietrzną oraz tarczę kosmiczną, choć ich szczegóły nie są znane. Wspólnie mają one stanowić europejską odpowiedź na wyzwania bezpieczeństwa o charakterze zarówno konwencjonalnym, jak i hybrydowym.

Liderzy rozmawiali ponadto o **dalszym wsparciu finansowym dla Ukrainy**, które ma wzmocnić jej zdolności do obrony. W tym kontekście szczególnie istotna jest pożyczka reparacyjna w wysokości 140 mld euro, którą UE miałaby sfinansować z zamrożonych rosyjskich aktywów. Zamiana środków na umowę zadłużenia z Euroclear ma złagodzić obawy Belgii, w której ulokowana jest większość depozytów, o skutki prawne takiej decyzji. Ponieważ spotkanie miało nieformalny charakter, nie przyjęto na nim żadnych wiążących porozumień. Posłużyło natomiast do **wypracowania wspólnego stanowiska w sprawie rozwoju europejskich zdolności wojskowych i wsparcia Ukrainy** na szczyt Rady Europejskiej, który odbędzie się 23–24 października. Podjęcie decyzji w tej sprawie ma służyć wzmocnieniu odporności na zagrożenie ze strony Rosji.

Więcej o przygotowaniu UE na kryzysy pisała Aleksandra Koziół

Rosja utrzymuje wydatki na wojnę

Projekt rosyjskiego budżetu na lata 2026–2028 zakłada **utrzymanie wysokich wydatków na cele militarne**. Potwierdza to determinację Rosji do kontynuowania wojny z Ukrainą i wrogich działań **wymierzonych w państwa NATO**.

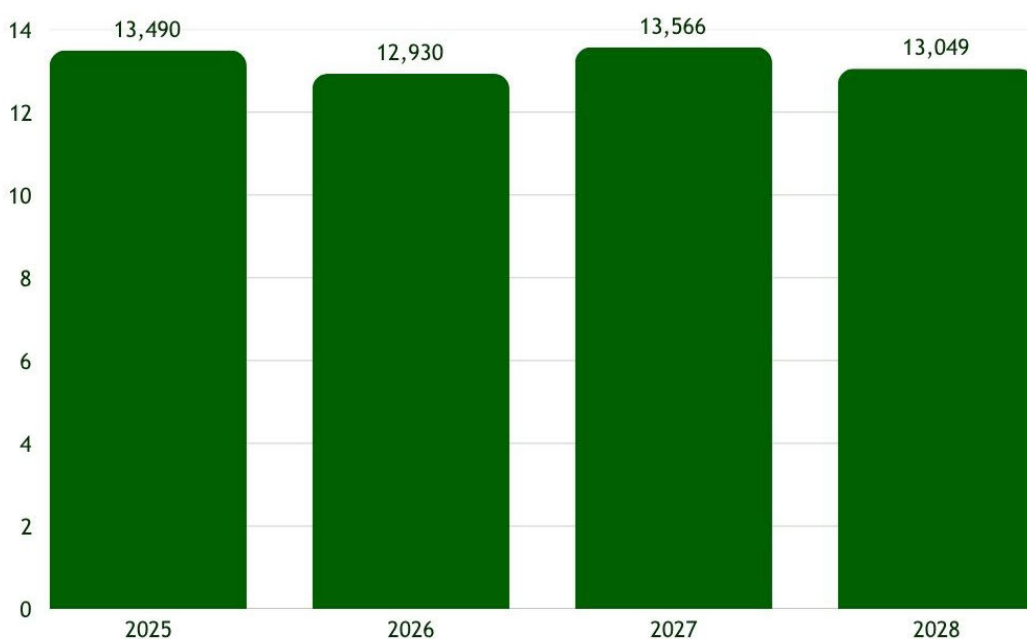
Projekt budżetu na lata 2026–2028, który 30 września trafił do Dumy, zakłada, że w 2026 r. na dział „obrona narodowa” przeznaczone zostanie 12,93 bln rubli (ok. 565 mld zł), w 2027 r. – 13,566 bln rubli, a w 2028 r. – 13,049 bln rubli. Środki te są porównywalne do poziomu z 2025 r., kiedy na wydatki w tym obszarze zaplanowano 13,49 bln rubli.

Konstrukcja rosyjskiego budżetu wskazuje jednak, że **koszty ponoszone na prowadzenie wojny z Ukrainą były znacząco wyższe** – część z nich pokrywały transfery finansowe przeznaczone na cele społeczne, a kolejna część wchodziła w skład niejawnych pozycji.

Projekt budżetu zakłada także podobny do 2025 r. poziom dochodów i wydatków przez następne trzy lata, co świadczy o tym, że **władze Rosji są zdeterminowane co najmniej do utrzymania obecnego poziomu finansowania prowadzenia działań zbrojnych** sięgającego ponad 40% wydatków budżetowych, a rosyjska gospodarka w znacznym stopniu dostosowała się do potrzeb związanych z wojną.

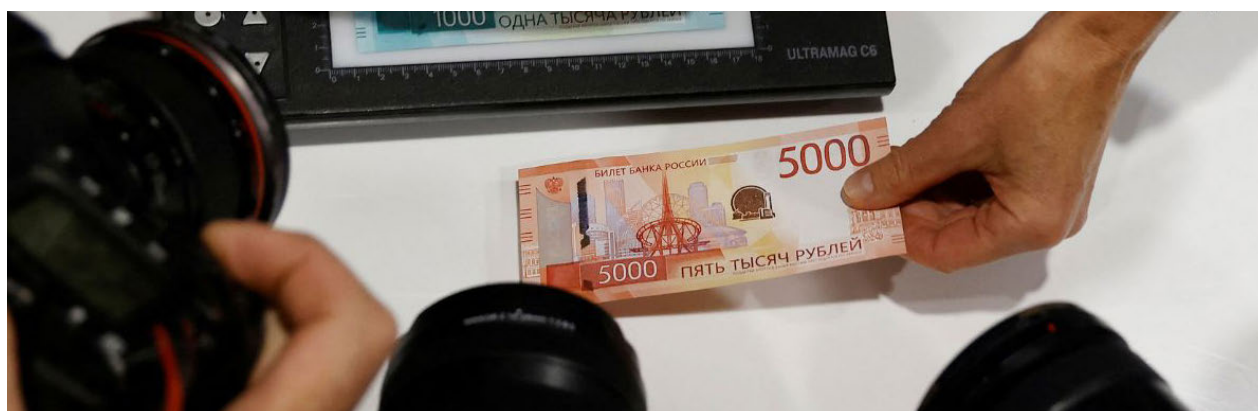
Dowodzi to też, że Rosja jest gotowa do prowadzenia długotrwałej wojny z Ukrainą oraz stwarzania wyzwań bezpieczeństwa (prowokacje wojskowe, działania sabotażowe, itd.) dla państw NATO, co sugerował Władimir Putin w trakcie swojego wystąpienia w „Klubie Wałdajskim” 2 października. Tym ważniejsze staje się nakładanie kolejnych sankcji i uszczelnienie obecnego systemu obostrzeń przede wszystkim na możliwość sprzedaży przez Rosję węglowodorów, z których dochody są najważniejszym źródłem wpływów budżetowych.

Wydatki Rosji na bezpieczeństwo, w mld rubli

Źródło: Opracowanie własne PISM

[O stanie rosyjskiej gospodarki pisała Anna Maria Dyner](#)

Wstrzymanie publikacji raportu amerykańskiego wywiadu *Global Trends*

Z końcem września pojawiły się informacje o zablokowaniu publikacji jawnego raportu wywiadu USA w formacie *Global Trends*. Jest to kolejny przykład upolitycznienia prac urzędu dyrektorki wywiadu narodowego (ODNI) i Narodowej Rady Wywiadu (NIC). Blokada tego tekstu świadczy o zasadniczych rozbieżnościach między analizami wywiadu a poglądami i priorytetami międzynarodowymi obecnej administracji USA.

Wstrzymanie prac redakcyjnych i publikacji ósmego wydania raportu NIC *Global Trends* miało nastąpić na żądanie dyrektorki wywiadu narodowego Tulsi Gabbard. Według mediów jej decyzja wynikała z „niespójności tekstu” z priorytetami obecnej administracji i doprowadziła do rozwiązania zespołu analitycznego NIC Strategic Futures Group. Zablokowanie publikacji jest odejściem od sprawdzonych procedur, w tym zwyczajowego jej wydania przed ogłoszeniem Strategii bezpieczeństwa narodowego i Strategii obrony narodowej kolejnej administracji USA. Poprzednie edycje *Global Trends*, mimo jawnego formatu, poprzez wskazanie głównych tendencji i problemów globalnych w perspektywie kolejnych 15–20 lat miały znaczący wpływ na długofalowe plany polityki bezpieczeństwa USA. Ponadto raport odzwierciedlał oceny całej wspólnoty wywiadowczej USA i był konsultowany z niektórymi sojusznicznymi służbami wywiadowczymi oraz pozarządowymi ośrodkami badawczymi i środowiskami akademickimi. Niewykluczone, że jedną z wielu kwestii spornych między urzędnikami a analitykami wywiadu była ocena spodziewanych skutków polityki „America First”, jak forsowana przez Pentagon redukcja obecności sił i środków wojskowych w Europie w obliczu rosnącego zagrożenia ze strony Rosji.

Standardowe formaty analiz Narodowej Rady Wywiadu USA (NIC)

FORMAT	OBJĘTOŚĆ	CZAS PRZYGOTOWANIA	UWAGI
Global Trends (GT)	min. kilkadziesiąt/ max. pow. 100 str.	co najmniej 18-24 miesiące	jawny dokument, pierwsza edycja w 1997 r.
Annual Threat Assessment (ATA)	40-60 str.	2-3 miesiące	doroczna ocena zagrożeń w wersji jawnej i niejawnej, pierwsza w 2007 r.
National Intelligence Estimate (NIE)	kilkanaście/ kilkadziesiąt str.	kilka miesięcy	tajny raport na wybrany przez władze lub wywiad temat
Special National Intelligence Estimate (SNIE)	kilkanaście/ kilkadziesiąt str.	kilka dni lub tygodni	tajny i bardzo pilny raport na wybrany temat
Memorandum to Holders of NIE (MTH)	kilkanaście/ kilkadziesiąt str.	kilka tygodni lub miesiące	uzupełnienie, załącznik lub aktualizacja tematu dla odbiorców NIE lub SNIE
Intelligence Community Assessments (ICA)	kilka/ kilkanaście str.	w zależności od tematu i jego wagi	tajna i ad hoc analiza na wybrany temat

Źródło: Opracowanie własne PISM

[O treści i implikacjach ostatniego raportu Global Trends pisał Marcin Andrzej Piotrowski](#)

